

**Asia C-283/24 [Barouk] <sup>i</sup>****Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen  
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä****Jättämispäivä:**

23.4.2024

**Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:**

Dioikitiko Dikastirio Diethnous Prostasias (Kypros)

**Ennakkoratkaisupyynnön tekemispäivä:**

29.3.2024

**Valittaja:**

B. F.

**Vastapuoli:**

Kyproksen tasavalta, jota edustaa turvapaikkaviraston johtaja

**Pääasian kohde**

Valitus, jolla pääasian valittaja riitauttaa Ypiresia Asyloun (turvapaikkavirasto, Kypros; jäljempänä turvapaikkavirasto) 7.2.2022 tekemän päätöksen, jolla hylättiin hänen kansainvälistä suojelua koskeva hakemuksensa, sekä samassa menettelyssä tehdyn palauttamispäätöksen, jonka täytäntöönpanoa kuitenkin lykätään, kunnes ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin on ratkaissut valituksen.

**Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeusperusta**

Direktiivin 2013/32/EU 46 artiklan 1 ja 3 kohdan tulkinta Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan valossa ja yhdessä tapauskohtaista arviointia (direktiivin 2011/95/EU 4 artiklan 3 kohdan c alakohta), yhteistyötä (kyseisen direktiivin 4 artiklan 1 kohta) ja vilpittömää yhteistyötä (SEU 4 artiklan 3 kohta) koskevien velvoitteiden kanssa – SEUT 267 artikla

<sup>i</sup> Tämän asian nimi on kuvitteellinen nimi. Se ei vastaa oikeudenkäynnin minkään asianosaisen todellista nimeä.

## Ennakkoratkaisukysymykset

1) Onko direktiivin 2013/32/EU 46 artiklan 1 ja 3 kohtaa, luettuina perusoikeuskirjan 47 artiklan valossa ja yhdessä direktiivin 2011/95/EU 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitetun tapauskohtaista arviointia koskevan velvoitteen, 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun yhteistyötä koskevan velvoitteen ja SEU 4 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun vilpitöntä yhteistyötä koskevan velvoitteen kanssa, tulkittava siten, että silloin, kun kansallisessa lainsäädännössä ei ole nimenomaista säännöstä, jonka mukaan kansallisella tuomioistuimella on 46 artiklan mukainen toimivalta ohjata hakija lääkärintarkastuksiin, tämä tuomioistuin voi johtaa toimivaltansa antaa määräys hakijan ohjaamisesta lääkärintarkastuksiin suoraan kyseisestä artiklasta, jos se on tarpeen kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen kaikilta osin suoritettavan ex nunc -tutkimisen kannalta?

2) Onko direktiivin 2013/32/EU 46 artiklan 1 ja 3 kohtaa, luettuina perusoikeuskirjan 47 artiklan valossa ja yhdessä direktiivin 2011/95/EU 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitetun tapauskohtaista arviointia koskevan velvoitteen, 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun yhteistyötä koskevan velvoitteen ja SEU 4 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun vilpitöntä yhteistyötä koskevan velvoitteen kanssa, tulkittava siten, että silloin, kun kansallisessa lainsäädännössä ei ole nimenomaista säännöstä, jonka mukaan kansallisella tuomioistuimella on 46 artiklan mukainen toimivalta ohjata hakija lääkärintarkastuksiin, jolloin laajemmin ymmärrettynä ei myöskään ole olemassa nimenomaista säännöstä kansallisen tuomioistuimen käytettävissä olevasta mekanismista, jolla hakija voidaan ohjata lääkärintarkastuksiin, annetaanko kyseisessä artiklassa tuomioistuimelle suoraan toimivalta siirtää asia päätösvaltaisen viranomaisen (joka on aina asianosaisena käsiteltävänä olevassa asiassa) käsiteltäväksi, jotta tämä voi analogisesti käynnistää direktiivin 2013/32/EU 18 artiklassa säädetyn mekanismin ja toimittaa hakijan lääkärintarkastusasiakirjat kansalliselle tuomioistuimelle?

3) Onko direktiivin 2013/32/EU 46 artiklan 3 kohtaa tulkittava perusoikeuskirjan 47 artiklan valossa siten, että se, miten kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen ex nunc -tutkiminen kaikilta osin toteutetaan, kuuluu jäsenvaltioiden menettelyllisen itsemääräämisoikeuden piiriin? Jos tähän kysymykseen vastataan myöntävästi, onko direktiivin 2013/32/EU 46 artiklan 1 ja 3 kohtaa, luettuina perusoikeuskirjan 47 artiklan valossa ja yhdessä direktiivin 2011/95/EU 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun yhteistyötä koskevan velvoitteen ja SEU 4 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun vilpitöntä yhteistyötä koskevan velvoitteen kanssa, tulkittava siten, että silloin, kun kansallisessa lainsäädännössä ei ole nimenomaista säännöstä, jonka mukaan kansallisella tuomioistuimella on 46 artiklan mukainen toimivalta ohjata hakija lääkärintarkastuksiin, jolloin laajemmin ymmärrettynä ei myöskään ole olemassa nimenomaista säännöstä kansallisen tuomioistuimen käytettävissä olevasta mekanismista, jolla hakija voidaan ohjata lääkärintarkastuksiin, annetaanko kyseisessä artiklassa tuomioistuimelle suoraan toimivalta siirtää asia

päätösvaltaisen viranomaisen (joka on aina asianosaisena käsiteltävänä olevassa asiassa) käsiteltäväksi, jotta tämä voi analogisesti käynnistää direktiivin 2013/32/EU 18 artiklassa säädetyn mekanismin ja toimittaa hakijan lääkärintarkastusasiakirjat kansalliselle tuomioistuimelle, jos se katsoo, etteivät kansalliset toimenpiteet ole tehokkuusperiaatteen mukaisia?

4) Onko direktiivin 2013/32/EU 46 artiklan 3 kohtaa tulkittava perusoikeuskirjan 47 artiklan valossa siten, että kun todetaan, että kyseisessä kohdassa tarkoitettun kaltaisen tapauskohtaisen ex nunc -tutkimisen toteuttamiseksi kaikilta osin ei ole olemassa asianmukaisia mekanismeja, kyseisissä artikloissa vahvistetut takeet täyttyvät, jos kansallisella tuomioistuimella on toimivalta kumota kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen hylkäävä päätös?

### **Asian kannalta merkitykselliset unionin oikeuden säännökset ja unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö**

Sopimus Euroopan unionista (jäljempänä SEU): 4 artiklan 3 kohta ja 19 artiklan 3 kohdan b alakohta

Sopimus Euroopan unionin toiminnasta (jäljempänä SEUT): 78 ja 267 artikla

Euroopan unionin perusoikeuskirja (jäljempänä perusoikeuskirja): 18 ja 47 artikla

Kansainvälisen suojelun myöntämistä tai poistamista koskevista yhteisistä menettelyistä 26.6.2013 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/32/EU (EUVL 2013, L 180, s. 60): 18 artikla ja 46 artiklan 1 ja 3 kohta

Vaatimuksista kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittämiseksi kansainvälistä suojelua saaviksi henkilöiksi, pakolaisten ja henkilöiden, jotka voivat saada toissijaista suojelua, yhdenmukaiselle asemalle sekä myönnetyn suojelun sisällölle 13.12.2011 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/95/EU (EUVL 2011, L 337, s. 9): 4 artiklan 1 kohta ja 3 kohdan c alakohta

Euroopan unionin tuomioistuimen tuomio 4.12.1974, Van Duyn v. Home Office (C-41/74, EU:C:1974:133); tuomio 19.1.1982, Becker (C-8/81, EU:C:1982:7); tuomio Fratelli Constanzo v. Milano (C-103/88, EU:C:1989:256); tuomio 26.7.2017, Sacko (C-348/16, EU:C:2017:591); tuomio 25.1.2018, F (C-473/16, EU:C:2018:36); tuomio 25.7.2018, Alheto (C-585/16, EU:C:2018:584); tuomio 29.7.2019, Torubarov (C-556/17, EU:C:2019:626); tuomio 19.3.2020, PG (C-406/18, EU:C:2020:216) ja tuomio 29.6.2023, International Protection Appeals Tribunal ym. (Pommi-isku Pakistanissa) (C-756/21, EU:C:2023:523).

## Asian kannalta merkitykselliset kansallisen oikeuden säännökset

Tuomioistuimista vuonna 1960 annettu laki (O peri Dikastirion Nomos tou 1960), sellaisena kuin se on useaan otteeseen muutettuna, ja sen viimeisin merkityksellinen ja sovellettava muutos, joka on toinen vuonna 2023 tehdyistä muutoksista: 34 A §

Euroopan yhteisöjen tuomioistuimelle esitettäviä ennakkoratkaisupyyntöjä koskeva menettelysääntö (O peri Prodikastikis Parapompis sto Dikastirio ton Evropaikon Koinotiton Diadikastikos Kanonismos, 1/2008): 3 ja 5 §

Kansainvälistä suojelua koskevia asioita käsittelevän hallintotuomioistuimen perustamisesta ja toiminnasta vuonna 2018 annettu laki (O peri tis Idrysis kai Leitourgias Dioikitikou Dikastiriou Diethnous Prostasias Nomos tou 2018), sellaisena kuin se on useaan otteeseen muutettuna, ja sen viimeisin merkityksellinen ja sovellettava muutos, joka on toinen vuonna 2023 tehdyistä muutoksista: 11 §

Pakolaisista vuonna 2000 annettu laki (O Peri Prosfygon Nomos tou 2000), sellaisena kuin se on useaan otteeseen muutettuna, ja sen viimeisin merkityksellinen ja sovellettava vuonna 2023 tehty muutos: 15 § (hakijan lääkärintarkastus ja psykologinen tarkastus), 16 § (direktiivin 2011/95/EU 4 artiklan 1 kohdan saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä) ja 18 §:n 3 momentin c kohta (kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tapauskohtainen arviointi)

Kansainvälistä suojelua koskevia asioita käsittelevän hallintotuomioistuimen toimintaa koskevat vuoden 2019 menettelysäännöt (O peri tis Leitourgias Dioikitikou Dikastiriou Diethnous Prostasias Diadikastikoi Kanonismois tou 2019, 3/2019): 7 ja 10 §

## Yhteenveto tosiseikoista ja menettelystä

- 1 Pääasian valittaja on kotoisin Libanonista, ja hänellä on Libanonin passi. Hän saapui laittomasti Kyproksen alueelle sellaisten alueiden kautta, jotka eivät ole Kyproksen valtion valvonnassa. Hän jätti 4.9.2018 kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen. Valittaja mainitsi hakemuksessaan lyhyesti seuraavat syyt, joiden vuoksi hän lähti kotimaastaan: ”poliittiset syyt – uhka – vaara”. Hän osallistui 5.8., 26.8. ja 9.9.2020 haastatteluun nykyisen Euroopan unionin turvapaikkaviraston (EUAA) toimihenkilön kanssa tulkin avustuksella.
- 2 Haastatteluissa valittaja ilmoitti olevansa Libanonin kansalainen, kristitty maroniitti ja kannattavansa Kataeb-puoluetta, jonka sotilaallisen siiven toimintaan hän oli nuorena osallistunut ”sotilasmuusikon” ominaisuudessa. Hän lähti maasta 20 vuotta sitten. Hän ilmoitti, että hän on avioliitossa ja että hänen puolisonsa on kotoisin kolmannesta maasta, jossa asuu heidän lapsensa kanssa. Valittaja pitää yhteyttä ainoastaan äitiinsä ja sanoo, että muut hänen lähiomaisensa tukevat

hallintoa ja vakoilevat häntä. Hän on liikkunut monissa maissa, koska Libanonissa hän on sotilaskoulutuksesta lähdettyään joutunut jatkuvasti tekaistujen syytteiden kohteeksi, mukaan lukien syytteet, joiden mukaan hän kannattaa islamilaista kalifaattia (ISIS) tai toimii Israelin vakoojana ja joista voidaan määrätä kuolemanrangaistus. Hänestä on vakaumuksensa ja valtaapitäviin kohdistuvan yhteistyöhaluttomuutensa vuoksi tullut oman maansa lisäksi Syyrian salaisten palvelujen sekä erilaisten sotilas- ja terroristijärjestöjen kohde. Hän kuvasi myös – vaikkakin ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen mukaan melko sekavalla ja epäuskottavalla tavalla – joutuneensa sieppaus- ja murhayritysten kohteeksi ja väitti, että Libanon ja Syyria ovat kiduttaneet häntä.

- 3 Virkailija esitti 25.1.2022 Kyproksen turvapaikkaviraston johtajalle raportin ja suosituksen, jossa hän esitti turvapaikkahakemuksen hylkäämistä. Johtaja hyväksyi raportin 7.7.2022. Valittajan lausumia arvioidessaan turvapaikkavirasto erotti toisistaan kolme olennaista väitettä, joista ensimmäinen, joka koski hänen henkilöllisyyttään, muita henkilötietojaan ja alkuperämaataan, hyväksyttiin, koska tiedot oli esitetty yksityiskohtaisesti ilman puutteita tai ristiriitaisuuksia ja niitä tukivat ulkopuoliset lähteet. Toinen väite, joka koski ongelmia Libanonin eri viranomaisten kanssa, sitä vastoin hylättiin, koska valittaja ei ollut osoittanut todellisen ongelman olemassaoloa. Valittaja oli saanut virallisen vapautuksen sotilaskoulutuksesta sakkoa vastaan. Myös erottamattomasti toiseen väitteeseen liittyvä kolmas väite, jonka mukaan Libanonin ja Syyrian viranomaiset ja sotilasjärjestöt ovat kiduttaneet valittajaa, hylättiin. Todettiin, että valittajan tältä osin esittämissä lausunnoissa ei ollut viittauksia todellisiin henkilökohtaisiin kokemuksiin. Tällä perusteella turvapaikkavirasto katsoi, ettei valittajalla ollut perusteltua vainon pelkoa tai vaaraa kärsiä vakavaa haittaa alkuperämaahansa palatessaan ja että kansainvälisen suojelun myöntäminen ei näin ollen ollut perusteltua.
- 4 Hylkäyspäätös annettiin valittajalle tiedoksi 31.3.2022. Valittaja valitti hylkäyspäätöksestä 12.4.2022 Dioikitiko Dikastirio Diethnous Prostasiasille (kansainväliseen suojeluun liittyviä asioita käsittelevä hallintotuomioistuin, jäljempänä hallintotuomioistuin tai ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin). Sitä ennen, 11.4.2022, hän oli esittänyt oikeusapupyynnön, joka hylättiin 7.12.2022. Tuomioistuinmenettelyssä valittaja vastaa henkilökohtaisesti ilman oikeudellisen neuvonantajan apua.
- 5 Hallintotuomioistuin pyysi 16.10.2023 asianosaisia ottamaan kantaa aikomukseensa esittää Euroopan unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön. Kyproksen tasavalta esitti turvapaikkaviraston johtajan välityksellä (jäljempänä vastapuoli) kirjallisia huomautuksia ja totesi, ettei käsiteltävässä asiassa ole tarpeen esittää ennakkoratkaisupyynnön, koska asiaa koskevien unionin oikeuden säännösten tulkinta on selvä. Se totesi myös, että jos hallintotuomioistuimen mielestä on ollut virhe, että valittajaa ei ole ohjattu lääkärintarkastukseen, se voi kumota riidanalaisen päätöksen. Valittaja ei esittänyt kirjallisia huomautuksia.

**Pääasian asianosaisten keskeiset väitteet**

- 6 Ennakkoratkaisupyyntöä esittäneen tuomioistuimen mukaan valittaja, joka vastasi itse ilman oikeudellisen neuvonantajan apua, esitti useissa yhteyksissä käsittämättömällä tavalla näkemyksensä, jonka mukaan hän on vakaumuksensa vuoksi tullut vainotuksi 20 vuoden ajan. Valittajan mukaan Libanonista on sisällissodan jälkeen tullut terroristijärjestön hallitsema maa. Valittaja totesi, että turvapaikkaviraston päätös oli virheellinen ja että se johtui joko vastapuolen tietämättömyydestä tai hänen poliittisten vastustajiensa vaikutusvallasta. Hän totesi, että arabiankielisen tulkin läsnäolo herätti hänessä pelkoa tietojen vuotamisesta, mikä johti arkaluonteisten tietojen peittelemiseen.
- 7 Vastapuoli toisti valittajan uskottavuutta koskevat päätelmänsä ja toi esiin seikat, joita se piti ristiriitaisina, epä johdonmukaisina tai yleisluonteisina, ja toisti arvionsa, jonka mukaan valittajaan ei kohdistu vaaraa joutua vainotuksi tai kärsiä vakavaa haittaa tämän palatessa alkuperämaahansa.
- 8 Siltä osin kuin on kyse ennakkoratkaisupyyntöä esittäneen tuomioistuimen aikomuksesta esittää unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka koskee sen mahdollisuutta ohjata valittaja lääkärintarkastuksiin tai velvoittaa toimivaltainen hallintoviranomainen toteuttamaan tällainen lääketieteellinen asiantuntijalausunto, vastapuoli väittää, että ennakkoratkaisupyyntöä esittämisen edellytykset eivät täyty. Vastapuoli väittää muun muassa, että ennakkoratkaisupyyntöä esittänyt tuomioistuin voi ottaa asiassa huomioon ylimmän kansallisen tuomioistuimen viimeaikaiset ratkaisut ja että lääkärintarkastuksiin ohjaaminen kuuluu hallinnon tehtäviin, koska se mainitaan direktiivin 2013/32 II luvussa, joka koskee kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen ensimmäisen asteen tutkintavaihetta.
- 9 Asiassa esitettyjen kysymysten sisällöstä vastapuoli toteaa, että hakijan ohjaaminen lääkärintarkastukseen kuuluu turvapaikkaviraston harkintavaltaan (ks. pakolaisista annetun lain 15 §). Lisäksi direktiivin 2013/32 46 artiklan 3 kohdan soveltamisen valvonta kuuluu jäsenvaltioille, kuten 25.7.2018 annetusta tuomiosta Alheto (C-585/16, EU:C:2018:584) ilmenee. Vastapuoli mainitsee myös 29.6.2023 annetun tuomion International Protection Appeals Tribunal ym. (Pommi-isku Pakistanissa) (C-756/21, EU:C:2023:523, 28–94 kohta), jossa katsotaan, että tästä seuraa, että määrittävä viranomainen on toimivaltainen toimittamaan asiantuntijalausunnon hakijan mielenterveyden tilasta. Vastapuoli viittaa 4.10.2018 annettuun tuomioon Ahmedbekova (C-652/16, EU:C:2018:801, 92–96 kohta) ja toteaa, että jos ennakkoratkaisupyyntöä esittänyt tuomioistuin ei pysty toteuttamaan sekä tosiseikkojen että oikeudellisten seikkojen ex nunc -tutkimista kaikilta osin, kansallisessa lainsäädännössä annetaan tätä varten tarvittavat takeet kansainväliseen suojeluun liittyviä asioita käsittelevän hallintotuomioistuimen perustamisesta ja toiminnasta annetun lain 11 §:n 6 momentissa eli säädetään hallintotuomioistuimen mahdollisuudesta määrätä hallintoviranomainen vastaamaan tiettyyn kysymykseen.



- 10 Valittaja ei esittänyt huomautuksia hallintotuomioistuimen aikomuksesta esittää ennakkoratkaisukysymyksiä Euroopan unionin tuomioistuimelle, vaikka hänellä oli mahdollisuus siihen.

### **Tiivistelmä ennakkoratkaisupyynnön perusteluista**

- 11 Kansallisen lainsäädännön mukaan kansainvälistä suojelua koskevat hakemukset tutkitaan kahdessa vaiheessa siten, että ensimmäinen käsittely tapahtuu hallintoviranomaisessa ja toinen tuomioistuimessa. Sisäministeriön alainen turvapaikkavirasto (pakolaisista annetun lain 2 §) on direktiivin 2013/32 2 artiklan f alakohdassa tarkoitettu määrittävä viranomaisena. Hallintotuomioistuin on mainitun direktiivin 46 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu ”ensimmäinen oikeusaste”, jonka on kyseisen säännöksen ja kansainväliseen suojeluun liittyviä asioita käsittelevän hallintotuomioistuimen perustamisesta ja toiminnasta annetun lain 11 §:n 3 momentin a kohdan nojalla tutkittava ex nunc kaikilta osin asiaan liittyvät tosiseikat ja oikeudelliset seikat ja päätettävä lopuksi, onko hallinnon riidanalainen hallintopäätös vahvistettava vai kumottava kokonaan tai osittain.
- 12 Velvollisuudesta suorittaa kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten tapauskohtainen arviointi hakijan henkilökohtainen tilanne huomioon ottaen säädetään nimenomaisesti direktiivin 2011/95 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa, ja se on hyväksytty unionin tuomioistuimen vakiintuneessa oikeuskäytännössä (ks. esim. tuomio 19.3.2020, PG, C-406/18, EU:C:2020:216, 29 kohta). Nyt käsiteltävässä asiassa pääasian valittajan sekä hallinnollisen menettelyn että tuomioistuinmenettelyn yhteydessä esittämät väitteet olivat epä johdonmukaisia ja epäuskottavia. Hallintoviranomainen ei kuitenkaan suorittanut hänen psyykkiseen ja fyysiseen terveydentilaansa liittyviä psykologisia tutkimuksia tai muita lääkärintarkastuksia, joissa olisi ollut viitteitä aiemmasta vainosta tai vakavasta haitasta taikka kidutuksen tai muun vakavan fyysisen tai psyykkisen väkivallan oireista ja merkeistä. Näin ollen on syytä tutkia ja diagnosoida lääketieteellisesti ja tieteellisesti, johtuuko tämä huomattava epä johdonmukaisuus ja uskottavuuden puute jostakin lääketieteellisestä tekijästä.
- 13 Kansallisessa lainsäädännössä (pakolaisista annetun lain 15 §) säädetään nimenomaisesti hallinnon toimivallasta ohjata hakija lääkärin ja/tai psykologin vastaanotolle. Vastaavaa hallintotuomioistuinta koskevaa säännöstä ei kuitenkaan ole, vaan se voi yksinkertaisesti ”määrätä hallintoviranomaisen vastaamaan sille asiaa koskevaan kysymykseen tuomioistuimen asettamassa määrääjässä” (kansainväliseen suojeluun liittyviä asioita käsittelevän hallintotuomioistuimen perustamisesta ja toiminnasta annetun lain 11 §:n 6 momentti). Vastapuoli vetoaakin kahteen Anotato Dikastirio tis Kypriakis Dimokratiasin (Kyproksen tasavallan ylin tuomioistuin) äskettäiseen ratkaisuun, jotka on annettu Genikos Eisangeleas tis Dimokratiasin (ylin syyttäjäviranomaisena, Kypros) pyynnöstä certiorari-etu oikeusmääräystä varten, joka annetaan sellaista alemman oikeusasteen tuomioistuimen päätöstä vastaan, joka katsotaan annetuksi joko

toimivalta ylittäen tai ilman toimivaltaa, taikka ilmeisen oikeusvirheen vuoksi (ratkaisu asiassa, joka koskee tasavallan ylimmän syyttäjän pyyntöä antaa certiorari-etu oikeusmääräys kansainväliseen suojeluun liittyviä asioita käsittelevän hallintotuomioistuimen 10.2.2023 annetun määräyksen osalta, joka on annettu hakemusta nro 31/2023 koskevan valituksen nro 7386/22 yhteydessä 7.4.2023 ja ratkaisu asiassa, joka koskee tasavallan ylimmän syyttäjän pyyntöä antaa certiorari-etu oikeusmääräys kansainväliseen suojeluun liittyviä asioita käsittelevän hallintotuomioistuimen 10.2.2023 annetun päätöksen osalta, joka on annettu muutoksenhaun nro 30/2023 yhteydessä 15.5.2023). Näissä ratkaisuisissa ylin tuomioistuin katsoi, että hallintotuomioistuin oli ylittänyt toimivaltansa ja valtuutensa määrätessään tapauksen valittajan ohjattavaksi lääkärintarkastuksiin. Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin toteaa kuitenkin, että edellä mainituissa tapauksissa kysymystä siitä, onko se toimivaltainen määräämään lääketieteellisen asiantuntijalausannon toteuttamisesta, ei ole tutkittu myöskään kansainväliseen suojeluun liittyviä asioita käsittelevän hallintotuomioistuimen perustamisesta ja toiminnasta annetun lain 11 §:n 3 momentin valossa, jossa mainitaan, että hallintotuomioistuimen on toteutettava riidanalaisen hylkäämispäätöksen osalta ex nunc -tutkiminen kaikilta osin.

- 14 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan ”jäsenvaltioiden on direktiivin 2013/32 46 artiklan 3 kohdan nojalla mukautettava kansallista oikeuttaan siten, että siinä tarkoitettujen muutoksenhakujen käsittely käsittää kaikkien niiden tosiseikkojen ja oikeudellisten seikkojen tutkinnan tuomioistuimessa, joiden avulla se kykenee arvioimaan käsiteltävänä olevan tapauksen ajantasaisesti” (tuomio 25.7.2018, Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, 110 kohta). Lisäksi on todettu, että mainittu 46 artiklan 3 kohta, jossa asetetaan vaatimus ex nunc -tutkimisesta kaikilta osin, on unionin oikeuden normi, jolla on välitön oikeusvaikutus (tuomio 29.7.2019, Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, 73 kohta). Ennakkoratkaisupyynnön esittäneellä tuomioistuimella on epäilyksiä siitä, voiko se suorittaa tällaisen tutkimisen, jos sillä ei ole toimivaltaa lähettää valittajaa lääkärintarkastuksiin, jotka unionin tuomioistuin on myös todennut hyödyllisiksi (tuomio 19.3.2020, PG, C-406/18, EU:C:2020:216, 31 kohta ja tuomio 29.6.2023, International Protection Appeals Tribunal ym. (Pommi-isku Pakistanissa), C-756/21, EU:C:2023:523, 60 kohta). Unionin tuomioistuin on katsonut, että ”lisäksi voi osoittautua hyödylliseksi määrätä muista asian selvittämistoimista ja etenkin direktiivin 2013/32 18 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa mainitusta lääkärintarkastuksesta” (tuomio 19.3.2020, PG, C-406/18, EU:C:2020:216, 31 kohta). Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ei kuitenkaan ilmene selvästi, voiko tällainen toimivalta perustua suoraan direktiivin 2013/32 46 artiklan 3 kohtaan vai onko sen tunnustaminen jätetty jäsenvaltioiden menettelyllisen itsemääräämisoikeuden piiriin.
- 15 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin katsoo lopuksi, että on tarkoituksenmukaista toteuttaa valittajaa koskeva lääketieteellinen asiantuntijalausunto, jotta se voi suorittaa kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tapauskohtaisen ja ajantasaisen tutkinnan kaikilta osin ottaen



huomioon kaikki merkitykselliset tosiseikat ja oikeudelliset seikat. Koska kansallisessa lainsäädännössä ei ole nimenomaista säännöstä, joka koskee toimivaltaa ohjata hakija lääkärintarkastuksiin, ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin pohtii, voidaanko direktiivin 2013/32 46 artiklan 3 kohdan välittömän oikeusvaikutuksen perusteella tunnustaa tällainen toimivalta (ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys) vai sen toimivalta määrätä määrittävä viranomaisen toteuttamaan tällaiset tutkimukset, jos se pitää sitä tarpeellisena (toinen ennakkoratkaisukysymys).

- 16 Kansallisessa lainsäädännössä säädetystä keinoista pakolaisista annetun lain 15 §:n mukaisten oireiden tai viitteiden toteamiseksi Kyproksen tasavallan ylin tuomioistuin totesi, ettei ennakkoratkaisupyynnön esittäneellä tuomioistuimella ole toimivaltaa määrätä määrittävä viranomaiselta suorittamaan sille hakemuksen jättäneelle hakijalle erityistä lääketieteellistä tai psykologista tutkimusta. Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin pohtii kuitenkin, antaako mahdollisuus kyseenalaistaa hallintoviranomaisen näkemys siitä, ettei hakijaa ole syytä ohjata lääkärintarkastuksiin, sille mahdollisuuden suorittaa ”kattava ja ajantasainen tutkimus hakijan kansainvälisen suojelun tarpeista”. Ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen voi kuitenkin olla mahdollista saada määrittävältä viranomaiselta hyödyllisiä tietoja siitä, miksi lääkärintarkastusta ei ole pidetty asianmukaisena tai tarpeellisena. Siinä tapauksessa, että ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen arvio poikkeaa hallintoviranomaisen arviosta, tuomioistuimella ei kuitenkaan ole viran puolesta käytettävissään mitään keinoa, jolla se voisi saada käsityksen hakijan ajantasaisesta terveydentilasta ja velvoittaa suorittamaan pakolaisista annetun lain 15 §:ssä tarkoitettujen seikkojen ja/tai oireiden tutkimisen, jonka hallintoviranomainen on laiminlyönyt.
- 17 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin toteaa lisäksi, että vaikka kansainvälistä suojelua hakeville annetaankin mahdollisuus toimittaa lääkärintarkastuksia koskevia asiakirjoja, ei voida olettaa, että he ymmärtäisivät, mitkä asiakirjat ovat merkityksellisiä heidän hakemuksensa tutkimisen kannalta, varsinkaan käsiteltävänä olevassa asiassa, jossa hakijalla ei ole oikeudellista edustajaa. Jos siis katsotaan, että edellä mainitun 46 artiklan 3 kohdan mukaisen uudelleentarkastelun toteuttamiseksi käytettävissä olevat keinot kuuluvat jäsenvaltioiden menettelyllisen itsemääräämisoikeuden piiriin, ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin pohtii, voiko se tosiasiallisesti täyttää velvollisuutensa tutkia kansainvälistä suojelua koskeva hakemus ex nunc kaikilta osin käyttämällä toimivaltaansa esittää kysymyksiä määrittävä viranomaiselle. Se katsoo, että tämä vaikeuttaisi kohtuuttomasti valittajan mahdollisuutta käyttää oikeuttaan asiansa tapauskohtaiseen tutkintaan. Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin haluaa siis tietää, voiko se velvoittaa hallintoviranomaisen toimittamaan lääketieteellisen asiantuntijalausunnon, jos se katsoo, että kansalliset toimenpiteet eivät täytä tehokkuusperiaatteen vaatimuksia (kolmas ennakkoratkaisukysymys).

- 18 Jos ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen toimivaltaa määrätä itse kansainvälistä suojelua hakeva henkilö ohjattavaksi lääkärintarkastuksiin tai velvoittaa hallintoviranomainen suorittamaan tällaiset tutkimukset ei tunnusteta, kyseisen tuomioistuimen on kumottava riidanalainen hylkäyspäätös, koska sen on mahdotonta suorittaa ex nunc -tutkimista kaikilta osin. Ei siis ole poissuljettua, että muutoin oikea hallinnollinen päätös kumotaan, jolloin kansainvälistä suojelua koskeva hakemus tutkitaan uudelleen. Tällainen menettely ei näytä olevan yhteensopiva hakemusten nopeutetun tutkinnan periaatteen tai turvapaikkajärjestelmän taloudellisuuden kanssa. On siis erittäin kyseenalaista, täytyvätkö direktiivin 2013/32 46 artiklan 3 kohdan ja perusoikeuskirjan 47 artiklan vaatimukset (neljäs ennakkoratkaisukysymys).
- 19 Kaiken edellä esitetyn perusteella ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin katsoo, että ennakkoratkaisukysymykset on syytä esittää unionin tuomioistuimelle.